

Høring

Faglige råd for Individuell jobbstøtte (IPS) og HelseArbeid

Høringsinnspill fra

Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helsearbeid (NAPHA)

Dato: 21. februar 2025

Vår ref.: 9/2025

Innhold

Innledning.....	3
De faglige rådene som verktøy	4
På denne måten er rådene gode verktøy i arbeidet med å tilby IPS og HelseArbeid som samtidige tjenester	4
Rådernes relevans og funksjon som støtte i arbeidet	4
Konkrete innspill på individuelle råd	4
1. Felles IPS og HelseArbeid	4
« <i>Deling av personopplysninger mellom Nav og helsetjenesten skal skje på bakgrunn av et rettslig grunnlag</i> »	4
NAPHAs innspill:	4
« <i>Helsetjenesten og Nav skal benytte hver sine pasientjournal- og saksbehandlingssystemer for dokumentasjon av relevante og nødvendige opplysninger i det felles pasient/brukerrettede arbeidet</i> »	5
NAPHAs innspill:	5
2. Individuell jobbstøtte (IPS)	5
« <i>Helsetjenesten og Nav bør tilby individuell jobbstøtte (IPS) til pasienter med moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer</i> »	5
NAPHAs innspill:	5
NAPHAs innspill:	6
« <i>Nav og helsetjenesten bør sørge for at det tverrsektorielle tilbudet om individuell jobbstøtte (IPS) evalueres etter IPS fidelitetskala</i> ».....	6
NAPHAs innspill:	6
3. HelseArbeid	7
« <i>HelseArbeid bør tilbys til pasienter med muskel- og skjelettplager og/eller alminnelige psykiske lidelser, som svekker evnen deres til å stå i arbeid eller utdanning</i> »	7
NAPHAs innspill:	7
Oppsummering.....	7

Innledning

Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet har sendt utkast til faglige råd for Individuell jobbstøtte (IPS) og HelseArbeid på høring.

Helsedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet ønsker særlig innspill på formuleringer i rådene, for å gjøre de til gode verktøy i arbeidet med å tilby IPS og HelseArbeid som samtidige tjenester, herunder om rådene er forståelige, relevante og en støtte i det praktiske arbeidet. Første del av høringsinnspillet er strukturert deretter.

Andre del av høringsinnspillet tar for seg konkrete innspill på konkrete råd. De rådene som ikke nevnes har vi ingen innspill til.

NAPHA kan i all hovedsak stille seg bak alle rådene. Innspillene vi har kommet med ønsker vi skal bidra til så tydelig råd som mulig. Vår oppfatning er at de som bruker faglige råd aktivt i sitt arbeid, bruker dem som veiledning og nettopp – som det ønskes innspill på – som verktøy. NAPHA mener derfor det er viktig at rådene er så presise som mulig, og at de bidrar til at det er så lite rom for misforståelser og tolkning som mulig.

De faglige rådene som verktøy

På denne måten er rådene gode verktøy i arbeidet med å tilby IPS og HelselArbeid som samtidige tjenester

NAPHA mener det er spesielt nyttig at det er gjort presiseringer knyttet til samarbeidsavtaler, personopplysninger og dokumentasjon. Rådene er gode verktøy og kan fungere godt som «oppslagsverk» for tjenesteutøvere og ledere.

Vi foreslår at det sammen med de rådene hvor det er aktuelt, gjøres tydelig at rådene bør ses i sammenheng med andre relevante veiledere på fagfeltet, jf. den generelle presiseringen av dette på Helsedirektoratet.no

Rådernes relevans og funksjon som støtte i arbeidet

Vi anbefaler at rådene promottes bredt over en lengre periode, for å sikre at flest mulig får kunnskap om at rådene finnes. Dette vil bidra til å sikre at formålet («å hindre uønsket variasjon og sikre god kvalitet i tjenesten, bidra til riktige prioriteringer i tjenesten og å løse samhandlingsutfordringer og sikre helhetlige pasientforløp») oppnås i størst mulig grad.

Konkrete innspill på individuelle råd

1. Felles IPS og HelselArbeid

«Deling av personopplysninger mellom Nav og helsetjenesten skal skje på bakgrunn av et rettslig grunnlag»

Fra høringstekst:

Samtykke

For at et samtykke skal være gyldig må samtykket være en «frivillig, uttrykkelig og informert erklæring» om at vedkommende godtar en bestemt behandling av opplysninger om seg selv, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

NAPHAs innspill:

Det burde her presiseres at et samtykke også kan gis muntlig.

«Helsetjenesten og Nav skal benytte hver sine pasientjournal- og saksbehandlingssystemer for dokumentasjon av relevante og nødvendige opplysninger i det felles pasient/brukerrettede arbeidet»

Fra høringstekst:

Journaltilgang og dokumentasjon kun i respektive fagsystem

Ansatte som jobber med IPS og HelselArbeid i helsetjenesten og Nav skal ikke ha tilgang til hverandres journal- /saksbehandlingssystemer. Både helsetjenesten og Nav vil behandle personopplysninger om felles pasienter/brukere på hver sin side av samarbeidet. Kun opplysninger som er nødvendige for å utføre arbeidsoppgavene er aktuelle å innhente.

NAPHAs innspill:

Hva «nødvendige» opplysninger er bør defineres tydeligere. Opplysninger kan være svært *relevante* – for å sikre brukerne best mulig oppfølging – uten at de er strengt *nødvendige* for å utføre arbeidsoppgavene. Hva som er «nødvendig» vil også være en høyst subjektiv vurdering.

2. Individuell jobbstøtte (IPS)

«Helsetjenesten og Nav bør tilby individuell jobbstøtte (IPS) til pasienter med moderate til alvorlige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer»

Fra høringstekst:

Individuell jobbstøtte (IPS) bør prioriteres til pasienter med alvorlige psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer. Dette omfatter pasienter med

- *psykoselidelser*
- *bipolare lidelser*
- *alvorlige former for personlighetsforstyrrelser*
- *spiseforstyrrelser*
- *angstlidelser*
- *depresjon*

NAPHAs innspill:

Angst og depresjon er ikke per definisjon alvorlige psykiske lidelser. Det bør derfor presiseres alvorlighetsgrad / grad av funksjonstap.

Det er valgt å «gradere» personlighetsforstyrrelser som «alvorlige former». Dette ikke gjort for angst og depresjon. Å få inn mer presise beskrivelser vil derfor gjøre at rådene fremstår mer helhetlige.

Fra høringstekst:

Praktisk informasjon

Etablering av individuell jobbstøtte (IPS)

IPS kan inngå som en del av tilbudet fra

- *behandlingsteam i kommunale psykisk helse- og rustjenester*
 - *Assertive Community Treatment (ACT)-/Flexible Assertive Community Treatment (FACT)-team (napha.no)*
 - *FACT ung-team (napha.no)*
- *spesialisthelsetjenesten*
 - *psykisk helsevern*
 - *tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)*

NAPHAs innspill:

Dette gir inntrykk av at ACT, FACT og FACT ung er de eneste kommunale tjenestene som skal kunne tilby IPS. Det finnes en rekke eksempler på at andre kommunale tjenester samarbeider med et IPS-team. NAPHA ser ingen grunn til at det ikke skal oppmuntres til dette, og det bør som minimum presiseres at ACT, FACT og FACT ung kun er eksempler på aktuelle behandlingsteam.

«Nav og helsetjenesten bør sørge for at det tverrsektorielle tilbudet om individuell jobbstøtte (IPS) evalueres etter IPS fidelityskala»

Fra høringstekst:

Hypighet på evaluering avhenger av modelltrohet (fidelity):

- *Ved «god fidelity» (<100) gjennomføres årlig evaluering.*
- *Ved «godkjent fidelity» eller lavere (< 99) gjennomføres evaluering minimum hver 6. måned.*

Evalueringer gjennomføres ved at de som jobber med IPS-tilbudet i Nav og helsetjenesten selv gjør en egevaluering med støtte, og at ledelse i begge sektorer legger til rette for dette. Informasjon og data om IPS tilbudet behandles aggregert og anonymisert, slik at personvern hensyn til deltakere og ansatte i organisasjonen ivaretas.

NAPHAs innspill:

Her bør det presiseres at disse støttefunksjonene finnes i alle fylker – som det står i neste avsnitt – og hva slags støttefunksjon dette er / hva den heter.

3. HelseArbeid

«HelseArbeid bør tilbys til pasienter med muskel- og skjelettplager og/eller alminnelige psykiske lidelser, som svekker evnen deres til å stå i arbeid eller utdanning»

Fra høringstekst:

Praktisk informasjon

For å vurdere om pasienten er i målgruppen for HelseArbeid, ser man på forekomsten av sammensatte plager, i kombinasjon med at disse plagene reduserer arbeidsevnen slik at personen står i fare for eller har falt ut av arbeid eller utdanning. Unge voksne som har slike sammensatte plager, og på grunn av disse ikke kommer inn i arbeid eller utdanning, kan også inngå i målgruppen.

NAPHAs innspill:

Det oppleves som unødig uklart når det står at «Unge voksne ... kan også ...» inkluderes i målgruppen. Det skaper mulig tvil om de i utgangspunktet kan få et tilbud, eller om det er sånn at de ikke er en tiltenkt del av målgruppen.

Oppsummering

NAPHA synes i stor grad rådene kan fungere som et oppslagsverk for tjenestene, og har ingen store merknader, annet enn til enkelte av rådene. Merknadene er i stor grad knyttet til presiseringer, for å sikre at rådene blir mest mulig helhetlige og nyttige når de skal tas i bruk ute i tjenestene.